

RAPORT DIAGNOSTYCZNY
STANU PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
WYNIKAJĄCYCH Z NADUŻYWANIA ALKOHOLU
I INNYCH ŚRODKÓW PSYCHOAKTYWNYCH
ORAZ ZASOBY
UMOŻLIWIAJĄCE ICH ROZWIĄZYWANIE
W GMINIE MASŁÓW

Opracowanie: Krzysztof Gąsior

MASŁÓW 2014

I. WPROWADZENIE

Podstawę działania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych dla Gminy Masłów stanowi Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii zwany dalej „Gminnym Programem”. Program ten opracowywany jest w oparciu o raport diagnostyczny dotyczący stanu problemów alkoholowych oraz związanych z używaniem środków psychoaktywnych w Gminie Masłów. W raporcie określone zostały potrzeby społeczne ale również i zasoby umożliwiające rozwiązywanie problemów uzależnień i prowadzenie działań profilaktycznych przez różnorodne instytucje jak i organizacje pozarządowe czy osoby fizyczne funkcjonujące na terenie gminy.

Gminny Program zgodnie z Ustawą o Wychowaniu w Trzeźwości i Przeciwdziałaniu Alkoholizmowi oraz Ustawą o Przeciwdziałaniu Narkomanii obejmuje w szczególności następujące zadania:

- 1) Zwiększenie dostępności i pomocy terapeutycznej oraz rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i/lub środków psychoaktywnych
- 2) Udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnień pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- 3) Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży; w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjo-terapeutycznych,
- 4) Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów związanych z uzależnieniami;
- 5) Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.
- 6) przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób uzależnionych.

II. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Środki na realizację zadań wynikających z Gminnego Programu pochodzą z następujących źródeł:

- 1) z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (zgodnie z art. 18² ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi),
- 2) z budżetu Gminy w części przeznaczonej na realizację zadań własnych gminy zgodnie ze stosownymi uregulowaniami prawnymi.

III. WSPÓŁPRACA GMINY Z INSTYTUCJAMI I AGENDAMI W ZAKRESIE PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

Gmina Masłów ma szerokie możliwości współpracy z innymi gminami w ramach działalności dotyczącej rozwiązywania problemów alkoholowych oraz profilaktyki uzależnień poprzez:

- 1) Współpracę z innymi gminami jak i samorządami w zakresie:
 - ocen zasobów i potrzeb Gminy
 - organizacji szkoleń dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
 - udzielania pomocy merytorycznej instytucjom i osobom fizycznym realizującym zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych uzależnień,
 - współfinansowania działań dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień,
- 2) Współpracę z Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie realizacji Narodowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz z Biurem ds Narkomanii w zakresie realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii,
- 3) Współpracę i współdziałanie z różnorodnymi stowarzyszeniami i organizacjami pozarządowymi oraz Kościołem Katolickim w zakresie wychowania w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi oraz innych uzależnień.

IV. INFORMACJA DOTYCZĄCA STANU PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ W GMINIE MASŁÓW ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM ZAGROŻEŃ WYSTĘPUJĄCYCH WŚRÓD DZIECI I MŁODZIEŻY

4.1. Zagrożenia w całej populacji mieszkańców Gminy Masłów

Rozmiar występujących problemów alkoholowych stanowi poważne zagrożenie dla społecznego i ekonomicznego funkcjonowania mieszkańców Gminy Masłów. W szczególności sytuacja ta dotyczy zagrożeń pojawiających się wśród dzieci i młodzieży. Występujące problemy alkoholowe wpływają negatywnie na stan zdrowia jak również na życie rodzinne, zawodowe, społeczne i moralne mieszkańców gminy.

Z badań prowadzonych w ramach projektu EZOP przez Instytut Psychiatrii i Neurologii (Moskalewicz, Kiejna, Wojtyniak, 2012) wynika, że w Polsce jest około 600-700 tys. (2,4%) osób pełnoletnich uzależnionych od alkoholu. Około 3 milionów osób (7-12%) nadużywa alkoholu, co wywołuje u nich różnorodne szkody zdrowotne i społeczne. Wokół każdej osoby nadużywającej alkoholu żyje i ponosi konkretne i rzeczywiste straty przynajmniej 1 dorosła osoba i 2 dzieci. Podsumowując: problemy alkoholowe w naszym kraju dotyczą około 15 % populacji i są źródłem strat w wysokości 6% produktu krajowego brutto. Rocznie tracimy w związku z nadużywaniem alkoholu około 25 miliardów złotych przy wpływach fiskalnych z rynku alkoholowego około 6,5 mld zł. Spożycie alkoholu w Polsce najbardziej wzrosło w latach 1989-1992 i osiągnęło poziom ponad 11 litrów 100% alkoholu na mieszkańca. Pod koniec lat dziewięćdziesiątych spożycie to spadło do około 8 litrów, by następnie wzrosnąć w latach 2002-03 oraz 2006-08. Obecnie pojawiły się ponownie tendencje stabilizujące a nawet zmniejszające poziom spożycia alkoholu (zwłaszcza w zakresie spożycia wódki). Używanie alkoholu przez młodzież również wydaje się stabilizować, ale zmiany w tym zakresie trudne są do przewidzenia. Niestety, wybitnie niekorzystnym zjawiskiem jest ujednolicanie się i zbliżanie poziomu i form picia jak i zażywania środków psychoaktywnych wśród młodzieży wiejskiej i miejskiej.

Na podstawie ogólnopolskich danych statystycznych oraz badań prowadzonych w województwie świętokrzyskim na temat problemów alkoholowych można sądzić, że rozmiar tych problemów w gminie Masłów stanowi obecnie istotne zagrożenie dla społecznego i ekonomicznego funkcjonowania wszystkich jej mieszkańców. Potwierdzają to również dane uzyskane z różnorodnych instytucji funkcjonujących w gminie, a zajmujących się

problematyką społeczną. Najbardziej zagrożone w tej sytuacji są dzieci, młodzież i kobiety. Problemy alkoholowe negatywnie wpływają na stan zdrowia, na życie rodzinne, zawodowe, społeczne i moralne mieszkańców.

Najpoważniejsze szkody wynikające z nadużywania alkoholu i/lub środków psychoaktywnych, to:

- 1) Samoniszczenie osób uzależnionych;
- 2) Szkody zdrowotne i społeczne osób nadużywających alkoholu i eksperymentujących z narkotykami;
- 3) Szkody występujące wśród dorosłych zamieszkujących z osobami nadużywającymi alkoholu i/lub środków psychoaktywnych;
- 4) Szkody wśród dzieci osób uzależnionych i nadużywających alkoholu i środków psychoaktywnych;
- 5) Przemoc domowa w rodzinie z problemem alkoholowym;
- 6) Szkody występujące u dzieci i młodzieży używającej alkoholu i/lub środków psychoaktywnych;
- 7) dezorganizacja środowiska pracy;
- 8) Przesłępstwa i wykroczenia popełniane przez osoby nietrzeźwe i będące pod wpływem środków psychoaktywnych;
- 9) Łamanie prawa związane z reklamą i handlem napojami alkoholowymi oraz nielegalną sprzedażą i posiadaniem środków psychoaktywnych;
- 10) Wypadkowość i jej skutki dla życia i zdrowia u jej uczestników.

Z badań prowadzonych przez PARPA i Instytut Psychiatrii i Neurologii wynika, że w skali kraju:

- Osoby uzależnione stanowią około 2-3 % populacji,
- Osoby nadużywające alkoholu, pijące w sposób szkodliwy to 5-7% populacji, a osoby pijące problemowo 12%,
- Osoby współuzależnione i/lub żyjące z alkoholiem stanowią około 5 % populacji, podobnie dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholowych stanowią 5 % populacji.

Gmina Masłów liczy blisko 10.500 mieszkańców.

Szacuje się więc, że w gminie Masłów występuje:

- około **200 - 250 osób uzależnionych od alkoholu** (2-3% populacji z 8343 osób dorosłych) ,
- około **600 osób nadużywających alkoholu** (7% populacji dorosłych)
- również około **600 osób współuzależnionych** żyjących z osobą uzależnioną lub nadużywającą alkoholu (9% populacji dorosłych),
- około **600 dzieci** żyje w rodzinach gdzie występuje problem alkoholowy.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej corocznie obejmuje opieką około 30-40 rodzin z problemem alkoholowym, tak więc jest to prawdopodobnie 20-30 % populacji osób uzależnionych od alkoholu zamieszkujących gminę Masłów. Należy zauważyć, że lata 2010-2013 przyniosły wzrost liczby rodzin z problemem alkoholowym objętych pomocą i pracą socjalną GOPS.

Liczba **interwencji związanych z zakładaniem „Niebieskich Kart”** dotyczących nadużywania alkoholu i przemocy w rodzinie w latach 2009-2013 jest zmienna. Przykładowo w 2009 założono 14 takich kart, a w 2013 tylko 2.

Tab. I. Interwencje związane z zakładaniem „Niebieskich Kart” dotyczące przemocy w rodzinie i/lub nadużywania alkoholu

Rok	2009	2010	2011	2012	2013
Ilość NK	14	4	3	8	2

Niemniej średnio co roku zakładanych jest około 5-6 Niebieskich Kart. Świadczy to o wzroście świadomości, że przemoc domowa jest przestępstwem.

Policja nie ujawniła na terenie gminy funkcjonowania sekt czy subkultur młodzieżowych dokonujących wykroczeń czy łamania prawa. Nie stwierdzono również występowania zjawiska prostytutki czy wykorzystywania seksualnego nieletnich.

4.2. Zagrożenia wśród dzieci i młodzieży gminy Masłów

Szczególne miejsce w diagnozie stanu problemów alkoholowych zajmuje badanie zagrożeń związanych z używaniem alkoholu przez dzieci i młodzież. Warto przypomnieć, że to właśnie w tej grupie społecznej w ciągu ostatnich 15 lat zarejestrowano znaczący wzrost używania alkoholu i problemów z tym związanych oraz sięgania po środki psychoaktywne.

Zagrożenia używaniem i nadużywaniem alkoholu i substancji psychoaktywnych przez młodzież nie tylko w Polsce lecz i w Europie są coraz bardziej wyraźne i niepokojące. Wielu młodych ludzi w Polsce nadużywa alkoholu, który pozostaje najczęściej używanym i nadużywanym środkiem psychoaktywnym. Potwierdzeniem tego faktu są dane zebrane w tab. nr II. Uwidoczniono w niej picie alkoholu przez młodzież w ciągu 30 dni poprzedzających badanie na terenie Polski, województwa świętokrzyskiego, Kielc i Masłowa. Na tym tle problemy alkoholowe młodzieży z gminy Masłów wydają się być podobne, mieszczące się w średniej krajowej.

Tabela II. Picie napojów alkoholowych przez uczniów (15 lat) na terenie Polski, woj. świętokrzyskiego i gminy Masłów w czasie 30 dni przed badaniem (w %)

Rok	Polska			woj. świętokrzyskie		Kielce		Gmina Masłów
	2005	2007	2011	2005	2010	2008	2012	2014
% pijących	57,05	68,4	57,6%	54,5%	39%*	70,8%	55,6%	55,8%

* dane zebrane w oparciu o odmienne pytanie ankietowe, stąd wynik interpretować należy ostrożnie, prawdopodobnie jest zaniżony

W miesiącu lutym 2014 roku przeprowadzono badanie ankietowe młodzieży z dwóch gimnazjów (w Masłowie i Mącholicach Kapitulnych) oraz w szkołach podstawowych w Masłowie I, Mącholicach-Scholasterii, Mącholicach-Kapitulnych, Brzezinkach. Badanie zostało zrealizowane za pomocą ankiety audytoryjnej. Badanie prowadzone było z zachowaniem pełnej anonimowości. Ankieta została przeprowadzona na grupie 218 uczniów, co stanowi blisko 30% ogólnej liczby uczniów uczęszczających do gimnazjów i szkół podstawowych w gminie. Do analiz zakwalifikowano 209 poprawnie wypełnionych zestawów ankiet. Badanie miało na celu zmierzenie natężenia zjawiska używania alkoholu i substancji psychoaktywnych przez młodzież oraz występowania przemocy. Zasadnicze pytania badawcze dotyczyły liczby młodych ludzi mających już kontakt i doświadczenia w używaniu tychże substancji. Ważnym również było określenie nasilenia tych kontaktów i doświadczeń. Interesującym również wydawało się prześledzenie zjawiska występowania zachowań przemocowych wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych z terenu gminy.

Obecnie omówione zostaną wyniki ankiety dotyczące używania i dostępności substancji psychoaktywnych oraz problemów jakie doświadcza młodzież w związku z ich używaniem. Następnie zaprezentowane zostaną wyniki badań dotyczące zjawisk

przemocowych oraz ocena przez młodzież programów profilaktycznych realizowanych w szkołach.

1. Alkohol

1.1. Rozpowszechnienie używania alkoholu wśród badanej młodzieży

Alkohol, prócz nikotyny, jest najczęściej używaną substancją psychoaktywną przez młodzież. Rozpowszechnienie używania alkoholu zostanie omówione w oparciu o odsetek uczniów, którzy kiedykolwiek w życiu mieli kontakt z alkoholem oraz wiek inicjacji alkoholowej.

Pytanie 5. Czy kiedykolwiek miałeś kontakt z alkoholem?

Tabela 1. Kontakt z alkoholem

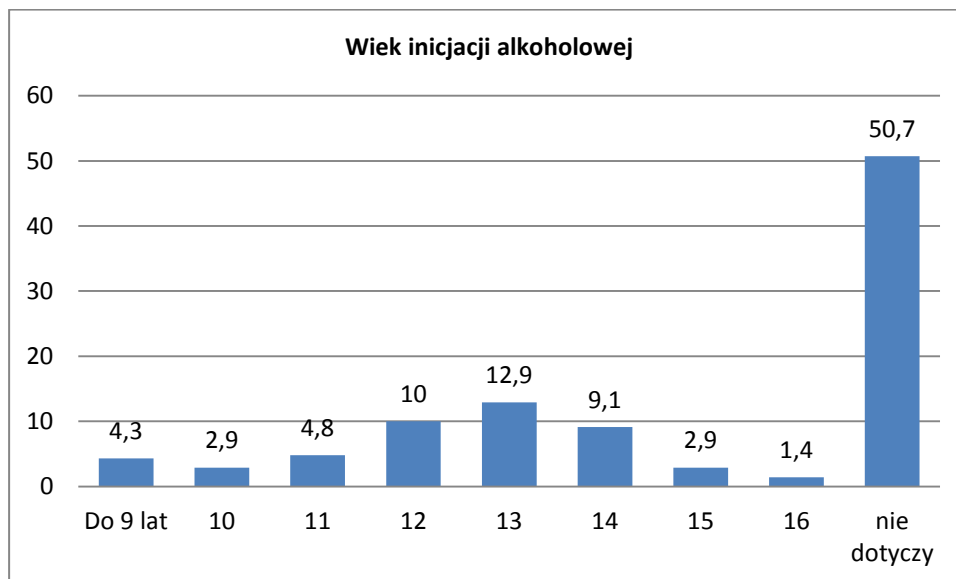
Czy miał kontakt	N	%
tak	118	56,46%
nie	91	43,54%
Ogółem	209,00	100,00%

Jak pokazuje powyższe zestawienie danych, aż 56,46% badanych przyznało się do kontaktu z alkoholem. Owemu doświadczeniu zaprzeczyło jedynie 43,54% badanych. Biorąc pod uwagę typ szkoły stwierdzić należy, że miało już swoją inicjację alkoholową 45% uczniów szkół podstawowych i 65% uczniów szkół gimnazjalnych.

Pytanie 6. Jeśli tak to ile miałeś/łaś lat, gdy pierwszy raz sięgnąłeś/łaś po alkohol?

Tabela 2. Wiek pierwszego kontaktu z alkoholem

Wiek 1-go kontaktu	N	%
Do 9 lat	11	4,3
10	6	2,9
11	10	4,8
12	21	10,0
13	27	12,9
14	19	9,1
15	6	2,9
16	3	1,4
nie dotyczy	106	50,7
Ogółem	209	100,0

Według powyższego zestawienia można zaobserwować, że z pośród badanych, którzy przyznali się do doświadczeń z alkoholem 22,5% stanowią osoby, które nie skończyły 12 roku życia. 26,3 % badanych przyznaje się iż pierwszy raz sięgnęli po alkohol dopiero po ukończeniu 12 roku życia. Tak więc okresem przełomowym dla inicjacji alkoholowej jest wiek 12-13 lat. Warto jednak zauważyć, że dla uczniów obecnych klas V-VI SP przełom ten to 11-12 lat, aż 21% badanych sięgnęło wówczas pierwszy raz po alkohol. Tymczasem u gimnazjalistów przełomem był okres 12-13 lat. Wskazuje to na obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej.

Pytanie 7. Z czyjej inicjatywy spróbowałeś pierwszy raz alkohol

Tabela 3. Z czyjej inicjatywy spróbował pierwszy raz alkohol

Z czyjej inicjatywy	N	%
własnej	62	29,753,0
kolegi z klasy	12	5,710,3
kolegi spoza klasy	27	12,923,1
osoby dorosłej	16	7,713,7
brak odp./nie pił	92	44,0
Ogółem	209	100,0

Według badanych, którzy sięgnęli po alkohol, 29,8% uważa, że to oni sami byli głównym inicjatorem sięgnięcia po alkohol. 18,7% uważa, że była to inicjatywa kolegów z klasy oraz z poza niej. Jedynie 7,7% ankietowanych, za osoby które namówiły do spożycia alkoholu uważa dorosłych.

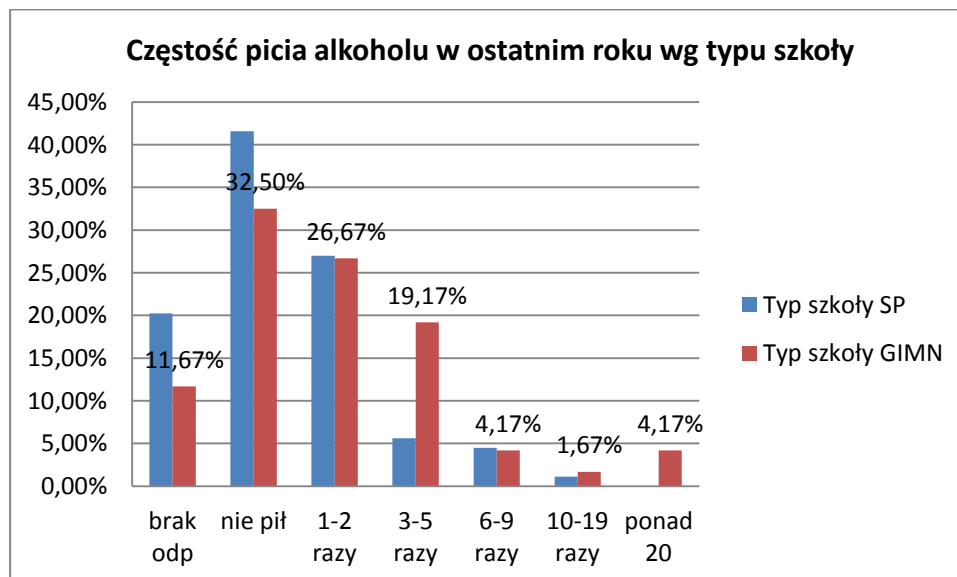
1.2. Rozpowszechnienie nadużywania alkoholu

Rozpowszechnienie nadużywania alkoholu zostanie przedstawione w oparciu o analizę częstości picia, subiektywnej głębokości upijania się oraz negatywnych skutków picia.

Pytanie 8. Ile razy zdarzyło Ci się pić alkohol: a) w ciągu ubiegłego roku

Tabela 4. Ile razy pił alkohol – w ciągu ubiegłego roku

Ile razy pił alkohol	N	%
nie pił	76	36,4
1-2 razy	56	26,8
3-5 razy	28	13,4
6-9 razy	9	4,34
10-19 razy	3	1,41
ponad 20 razy	5	2,42
b.d./abstynent	32	15,3
Ogółem	209	100,0

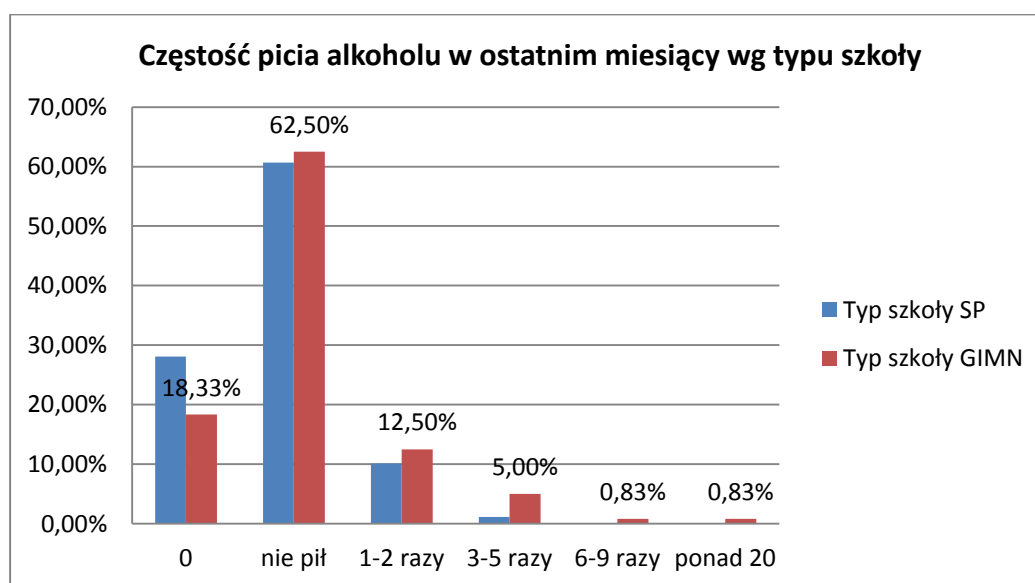
W oparciu o powyższe zestawienie 36,4 % badanych określiło, że nie zdarzyło im się wypić żadnego alkoholu w ciągu ubiegłego roku, 26,8% osób sięgnęło 1-2 razy, 13,4 % zażyło alkohol 3-4 razy w ciągu zeszłego roku, od 6 do 9 razy to zdarzenie wystąpiło u 4,34 % badanych, 1,41% ankietowanych wypilo alkohol 10-19 razy w trakcie ostatniego roku. Do ponad 20-krotnego spożycia alkoholu w tym samym odstępie czasu znalazło się 2,42% badanych. Wśród gimnazjalistów rejestrujemy grupę 4,2%

uczniów, którzy przyznali się do picia częściej niż 20 razy w roku. Nikt z uczniów podstawówek nie wskazał na taką częstotliwość picia.

Pytanie 8. Ile razy zdarzyło Ci się pić alkohol: b) w ciągu ubiegłego miesiąca

Tabela 5. Ile razy pił alkohol – w ciągu ostatniego miesiąca

Ile razy pił alkohol	N	%
nie pił	129	61,7
1-2 razy	24	11,5
3-5 razy	7	3,3
6-9 razy	1	,5
10-19 razy		
ponad 20 razy	1	,5
b.d.	47	22,5
Ogółem	209	100,0

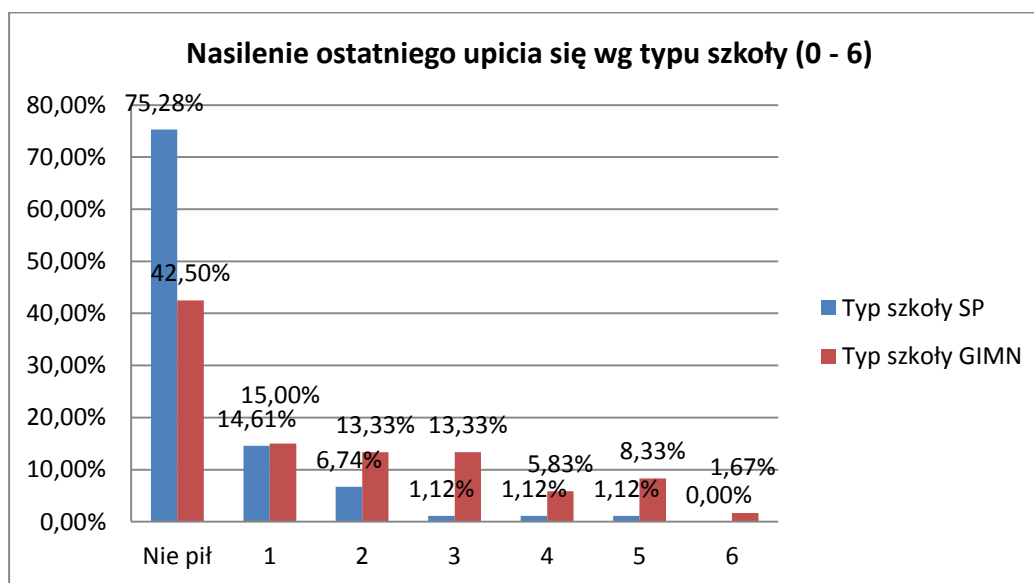

Według powyższych danych z tabeli można wnioskować że 61,7 % badanych nie wypilo alkoholu w ciągu ostatniego miesiąca, 11,5 % osób sięgnęło po środek 1-2 razy, 3,3% osób zamieściło się w kryteriach 3-4 razy, od 6 do 9 razy to zdarzenie wystąpiło u 0,5 % ankietowanych. Żaden z ankietowanych nie wybrał opcji wskazującej na wypicie alkoholu w skali 10-19 razy Do ponad 20 krotnego spożycia alkoholu przyznało się 0,5% badanych. 23 % ankietowanych nie udzieliło odpowiedzi na pytanie, można więc przypuszczać, że osoby te mogły mieć kontakt z alkoholem w miesiącu poprzedzającym badanie. Biorąc pod uwagę typ szkoły częściej po alkohol sięgali gimnazjaliści oraz chłopcy: 12,5% piło 1-2 razy, zaś powyżej 3 razy w miesiącu 6,6% uczniów.

Pytanie 13. Przypomnij sobie ostatni przypadek, gdy czuleś/czulaś się pijany/a. Napisz w skali od 1 (min) do 6 (max) jak mocno byłeś pijany.

Tabela 6. Stopień upojenia

Stopień upojenia	N	%
0	118	56,5
1	31	14,8
2	22	10,5
3	17	8,1
4	8	3,8
5	11	5,3
6	2	1
b.d.	0	0
Ogółem	209	100,0

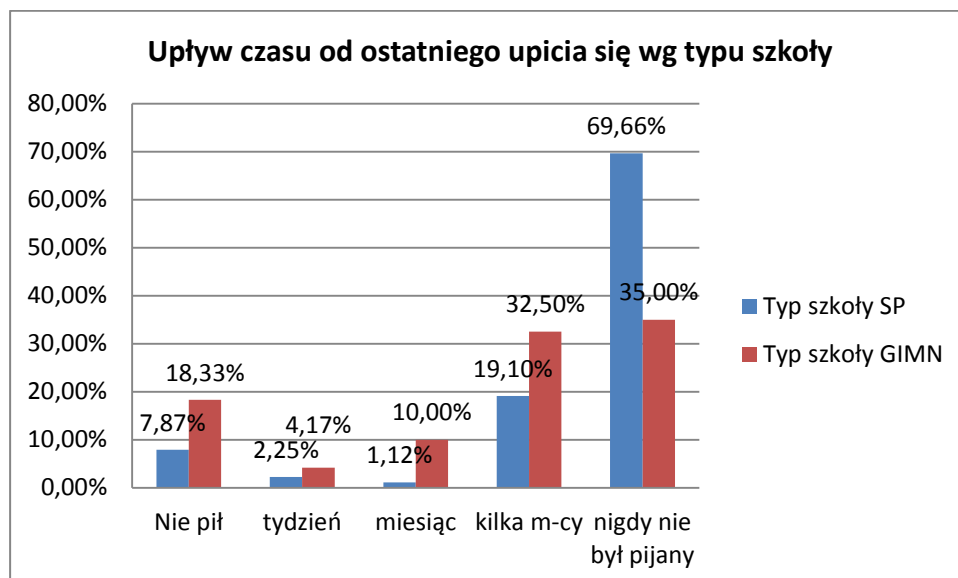

Powyższe zestawienie danych w których została zastosowana skala od 1 do 6 ujawnia, że 25% badanych czuło upojenie między 1- 2 punkty, a 12% ankietowanych w skali od 3-4. Niestety, odsetek upijających się powyżej 3 punktów u gimnazjalistów jest zdecydowanie wyższy (29,1%) niż u uczniów podstawówki (3,4%).

Pytanie 14. Jak dawno to było (ad. p.13. Przypomnij sobie ostatni przypadek, gdy czuleś/czulaś się pijany/a)

Tabela 7. Jak dawno temu był pijany

Kiedy był pijany	N	%
tydzień temu	7	3,3
miesiąc temu	13	6,2
kilka miesięcy temu	56	26,8
nigdy nie był pijany	104	49,8
brak odp	29	13,9
Ogółem	209	100,0

Według przeprowadzonych badań ankietowani określają w 9,5%, że w przeciągu ostatniego miesiąca czuli że byli pijani, 26,8% badanych odczuło odurzenie alkoholem kilka miesięcy temu, a 50% twierdzi że nigdy nie byli pijani. Istotnie częściej upijali się gimnazjaliści i chłopcy.

1.3. Motywy picia alkoholu przez młodzież

P10. Z jakich przyczyn sięgasz po alkohol?

POCZUJĘ SIĘ ODPREŻONY

Tabela 8. Motyw sięgania po alkohol: POCZUJĘ SIĘ ODPREŻONY

Stopień zgody	N	%
Zdecydowanie się zgadzam	4	1,9
Zgadzam się	27	12,9
Nie zgadzam się	34	16,3
Zdecydowanie się nie zgadzam	63	30,1
b.d.	81	38,8
Ogółem	209	100,0

W oparciu o powyższe zestawienie dowiadujemy się że 14.8 % badanych ma przekonanie że po wypiciu alkoholu czują się odprężeni, 46,4 % ankietowanych uznało że nie spotkało się z takim odczuciem po wypiciu alkoholu. Nie uznało tego motywu za istotny 38.8 % ankietowanych.

POCZUJĘ SIĘ SZCZĘŚLIWY

Tabela 9. Motyw sięgania po alkohol: POCZUJĘ SIĘ SZCZĘŚLIWY

Stopień zgody	N	%
Zdecydowanie się zgadzam	2	1,0
Zgadzam się	17	8,1
Nie zgadzam się	43	20,6
Zdecydowanie się nie zgadzam	61	29,2
b.d.	86	41,1
Ogółem	209	100,0

Na podstawie tabeli dowiadujemy się, że 10% ankietowanych uważa, że sięgając po alkohol czują się szczęśliwi, 50% osób nie zgadza się z przedstawionym im motywem.

ZAPOMNĘ O PROBLEMACH

Tabela 10. Motyw sięgania po alkohol: ZAPOMNĘ O PROBLEMACH

Stopień zgody	N	%
Zdecydowanie się zgadzam	6	2,9
Zgadzam się	25	12,0
Nie zgadzam się	31	14,8

Zdecydowanie się nie zgadzam	60	28,7
b.d.	87	41,6
Ogółem	209	100,0

Biorąc pod uwagę zamieszczone dane wnioskujemy, że 15% badanych uważa, że jednym z powodów dla którego sięga po alkohol jest zapomnienie o problemach, 43% zapytanych osób nie zgadza się z przedstawionym motywem. Blisko 42% z wszystkich ankietowanych nie uznało tego motywu za istotny.

BO INNI PIJĄ

Tabela 11. Motyw sięgania po alkohol: BO INNI PIJĄ

Stopień zgody	N	%
Zdecydowanie się zgadzam	6	2,9
Zgadzam się	31	14,8
Nie zgadzam się	32	15,3
Zdecydowanie się nie zgadzam	58	27,8
b.d.	82	39,2
Ogółem	209	100,0

Jak pokazuje powyższe zestawienie danych 18% sięga po alkohol, aby zapobiec odtrącenia przez grupę która spożywa alkohol, 43% ankietowanych uważa że nie należy kierować się przytoczonym motywem, natomiast 39% osób nie uznało tego motywu za istotny.

UŁATWIA NAWIĄZYWANIE KONTAKTÓW

Tabela 12. Motyw sięgania po alkohol: UŁATWIA NAWIĄZYWANIE KONTAKTÓW

Stopień zgody	N	%
Zdecydowanie się zgadzam	4	1,9
Zgadzam się	24	11,5
Nie zgadzam się	31	14,8
Zdecydowanie się nie zgadzam	66	31,6
b.d.	84	40,2
Ogółem	209	100,0

Dane wynikające z powyższej tabeli przedstawiają, że ankietowana młodzież zgadza się w 13,4 % z motywem spożycia alkoholu w celu ułatwienia nawiązywania kontaktów, 46,4 % uważa że alkohol nie powoduje ułatwienia nawiązywania kontaktów. 40,2% badanych nie udzieliło konkretnej odpowiedzi na przedstawiony w pytaniu motyw.

Z NUDY

Tabela 13. Motyw sięgania po alkohol: Z NUDY

Stopień zgody	N	%
Zdecydowanie się zgadzam	8	3,8
Zgadzam się	23	11,0
Nie zgadzam się	30	14,4
Zdecydowanie się nie zgadzam	68	32,5
b.d.	80	38,3
Ogółem	209	100,0

Powyższa tabela przedstawia informacje dotyczące tego że przebadana młodzież w 14,8 % sięga po alkohol z braku określonych zajęć, badania również wskazują że 46.9% ankietowanych nie pije alkoholu z powodu nudy.

1.4. Upijanie się i okoliczności picia

Pytanie 15. Jeśli spożywasz alkohol to najczęściej w jakich okolicznościach?

PIJE SAM

Tabela 14. Okoliczności spożywania alkoholu: PIJE SAM

Jak często	N	%
często	2	1,0
czasami	17	8,1
nigdy	98	46,9
brak odp./nie pił	92	44,0
Ogółem	209	100,0

Badani w 10% określają się że czasami zdarzają się im okoliczności picia alkoholu w samotności, natomiast 50% opowiada się za tym że jeśli już doszło do takiego zajścia to nigdy nie byli przy tym sami, 40% nie określiło się przy żadnej z opcji.

W DOMU U ZNAJOMYCH

Tabela 15. Okoliczności spożywania alkoholu: W DOMU U ZNAJOMYCH

Jak często	N	%
często	6	2,9
czasami	49	23,4

nigdy	65	31,1
brak odp./nie pił	89	42,6
Ogółem	209	100,0

Na podstawie pytania 26 % badanej młodzieży określiła że czasami spożywa alkohol w domu u znajomych, 31% osób oznajmiło że nigdy nie spotkało się z taką okolicznością, 43% badanych nie odpowiedziało na zadane pytanie.

NA ULICY, W PARKU

Tabela 16. Okoliczności spożywania alkoholu: NA ULICY, W PARKU

Jak często	N	%
często	4	1,9
czasami	12	5,7
nigdy	100	47,8
brak odp./nie pił	93	44,5
Ogółem	209	100,0

Jak pokazuje powyższa tabela 8% badanych czasami spożywało alkohol na ulicy, lub w parku, 48% ankietowanych nie spotkało się nigdy w okoliczności picia alkoholu w określonych miejscach, na pytanie nie udzieliło odpowiedzi 44% uczniów

W BARZE, PUBIE

Tabela 17. Okoliczności spożywania alkoholu: W BARZE, PUBIE

Jak często	N	%
często		
czasami	5	2,4
nigdy	111	53,1
brak odp./nie pił	93	44,5
Ogółem	209	100,0

W tabeli z zamieszczonymi danymi można zaobserwować że 3% przebadanej młodzieży spotkało się z możliwością spożycia alkoholu w takich miejscach jak bar czy pub. Ankietowani w 52% opowiedzieli się za tym nigdy nie mieli takiej okoliczności. Co do zadanego pytania 45 % osób nie określiło się w żadnym z podanych kryteriów.

W DYSKOTECE

Tabela 18. Okoliczności spożywania alkoholu: W DYSKOTECE

Jak często	N	%
często	1	,5
czasami	39	18,7
nigdy	77	36,8
brak odp./nie pił	92	44,0
Ogółem	209	100,0

Spośród przebadanych 20% uważa że miejsce w którym spożywali alkohol jest dyskoteka, natomiast 36% osób nigdy nie spotkało się opisaną okolicznością wypicia alkoholu, w badaniu znajduje się również 44% osób które nie udzieliło odpowiedzi na zadane pytanie.

NA TERENIE SZKOŁY

Tabela 19. Okoliczności spożywania alkoholu: NA TERENIE SZKOŁY

Jak często	N	%
często	3	1,4
czasami	11	5,3
nigdy	103	49,3
brak odp./nie pił	92	44,0
Ogółem	209	100,0

W odpowiedzi na zakreślone pytanie ankietowe badana młodzież określiła w 8% że zdarzenie wypicia alkoholu miało miejsce na terenie szkoły, nigdy takiej okoliczności nie było u 92% ankietowanych.

Pytanie 17. Czy uważasz, że naraziłbyś/naraziłabyś się w swojej grupie rówieśniczej, gdybyś odmówił/ła spożycia alkoholu?

Tabela 20. Czy uważasz, że naraziłbyś/naraziłabyś się w swojej grupie rówieśniczej, gdybyś odmówił/ła spożycia alkoholu?

	N	%
tak	17	8,1
nie	105	50,2
trudno powiedzieć	84	40,2
b.d.	3	1,4
Ogółem	209	100,0

Powyższa tabela przedstawia że 10% uczniów wychodzi z założenia że mogliby narazić się swoim rówieśnikom, gdyby odmówili wypicia z nimi alkoholu. Podane dane informują również że 50 % osób nie odczuwa podanej presji wywieranej na nich przez ich znajomych, jednak w 40% zgodności ankietowani wyrazili się, że trudno jest im to stwierdzić.

Pytanie 18. Czy ktoś w Twoim najbliższym otoczeniu nadużywa alkoholu?

Tabela 21. Czy ktoś w Twoim najbliższym otoczeniu nadużywa alkoholu?

kto nadużywa	N	%
nikt	125	59,8
ojciec	20	9,6
mama	2	1,0
ktoś z rodzeństwa	6	2,9
sąsiedzi	30	14,4
dziadkowie	12	5,7
koledzy/koleżanki	31	14,8

Procenty nie sumują się do 100 – pytanie wieloodpowiedziowe

Według ankietowanych w 60% zgodności nikt z najbliższego otoczenia nie nadużywa alkoholu, 19% uważa że takie przypadki występują u nich w rodzinie, 15% badanej młodzieży zauważyło sytuacje w których alkohol jest nadużywany przez sąsiadów, uczniowie z 15% zgodnością twierdzą również że zauważają nadużycie alkoholu wśród swoich kolegów/ koleżanek. U 10% ankietowanych, któreś z rodziców (głównie ojciec) nadużywa alkoholu (jest to zgodne z badaniami epidemiologicznymi prowadzonymi w Polsce).

Pytanie 20. Czy w ciągu ostatniego roku przyszedłeś do szkoły pod wpływem alkoholu?

Tabela 22. Czy w ciągu ostatniego roku przyszedłeś do szkoły pod wpływem alkoholu?

	N	%
nigdy	197	94,3
zdarzyło się 1-2 razy	4	1,9
zdarzyło się więcej niż 3 razy	-	-
b.d.	8	3,8
Ogółem	209	100,0

Według powyższego zestawienia 95% uczniów, którzy uczęszczali na zajęcia w ciągu ostatniego roku nie było pod wpływem alkoholu, jedynie 2% określa że taka sytuacja miała miejsce, 3% badanych nie

podają odpowiedzi. Uwzględniając typ szkoły ilość uczniów, którzy kiedykolwiek przyszli do szkoły po użyciu alkoholu jest równoliczna. W każdym przypadku byli to chłopcy.

Podsumowanie

Podsumowując przeprowadzone analizy ankiet wypełnianych przez młodzież, a dotyczących używania alkoholu, można wyciągnąć następujące wnioski:

1. Ponad 56% badanej młodzieży miała już kontakt z alkoholem, przy czym było to 65% gimnazjalistów i 45% uczniów podstawówek. Dane te odpowiadają średnim z badań ogólnopolskich.
2. Wiek inicjacji alkoholowej najczęściej obejmuje lata 12-13 ale obniża się on w przypadku obecnych uczniów szkół podstawowych (11-12 lat). Młodzież ze szkół podstawowych przejawia wyraźne tendencje do wcześniejszego sięgania po alkohol niż obecni gimnazjaliści.
3. Wśród badanej młodzieży występuje 10% grupa wysoce zagrożona uzależnieniem. Są to głównie uczniowie gimnazjum i chłopcy. Połowa z nich pije częściej niż raz w tygodniu upijając się, pija również na terenie szkoły lub przychodzą do szkoły po alkoholu.
4. Podstawowe motywy sięgania po alkohol wiążą się z naśladowaniem rówieśników, chęcią zapomnienia o problemach, czy łatwiejszym nawiązywaniem kontaktów. Młodzież pije głównie w domu u znajomych oraz na dyskotecę.
5. Wśród najbliższej rodziny 10% rodziców (głównie ojcowie) mają problemy z nadużywaniem alkoholu. W najbliższym otoczeniu (sąsiedzi) wg badanych nadużywa alkoholu około 14% dorosłych i 14% rówieśników.

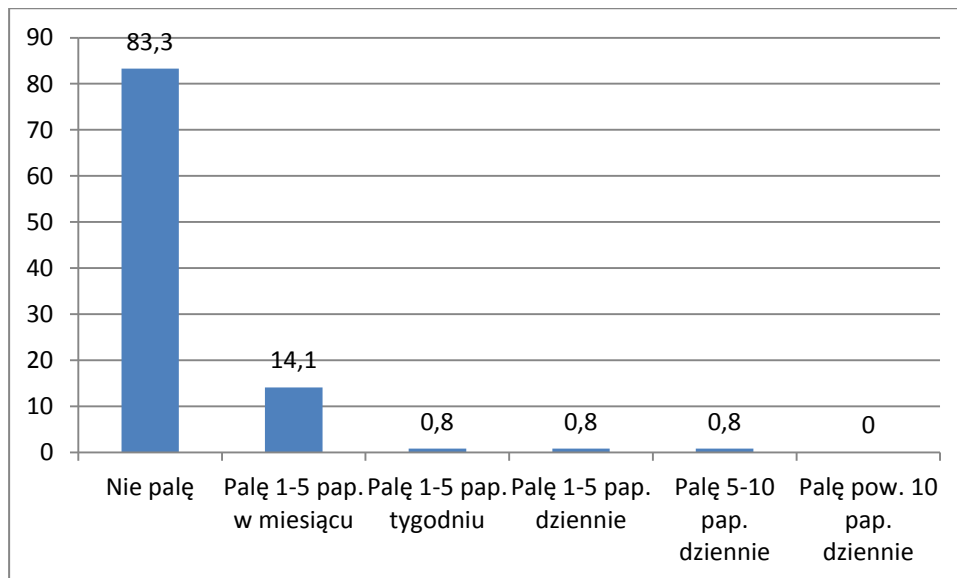
2. Narkotyki

Poniżej przedstawiona zostanie analiza zagrożeń związana z używaniem papierosów, narkotyków i substancji psychoaktywnych.

2.1. Palenie papierosów

Tabela 23. Częstość palenia wśród gimnazjalistów

Częstość palenia	Tabela licznosci: Palenie papierosów - gimnazjum			
	Liczba	Skumulow. Liczba	Procent	Skumulow. Procent
Nie palę	100	100	83,3	83,3
Palę 1-5 pap. w miesiącu	17	117	14,1	97,5
Palę 1-5 pap. tygodniu	1	118	0,8	98,3
Palę 1-5 pap. dziennie	1	119	0,8	99,1
Palę 5-10 pap. dziennie	1	120	0,8	100,0
Palę pow. 10 pap. dziennie	0	120	0,0	100,0

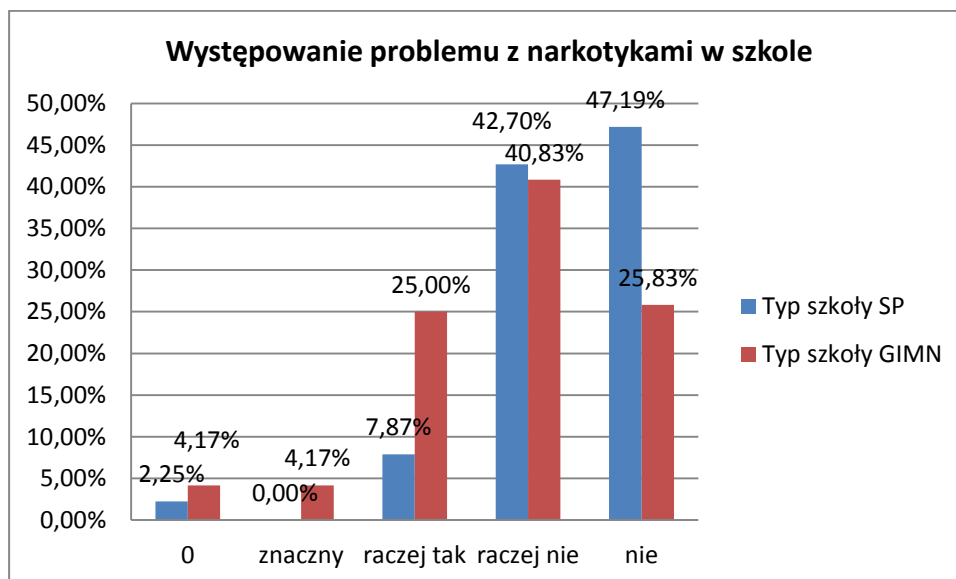
Ponad 83% młodzieży gimnazjalnej deklaruje, że nie pali papierosów. Wśród palących przeważają osoby, które eksperymentują z nikotyną 1-5 razy w miesiącu, grupa palących kilka papierosów dziennie to 1,6% badanych i są to zasadniczo gimnazjaliści.

2.1. Używanie narkotyków i innych środków psychoaktywnych

Pytanie 22. Jak myślisz, czy w Twojej szkole istnieje problem z narkotykami?

Tabela 24. Czy w Twojej szkole istnieje problem z narkotykami

	N	%
tak, znaczny	5	2,4
raczej tak	37	17,7
raczej nie	87	41,6
nie	73	34,9
b.d.	7	3,3
Ogółem	209	100,0

Według tabeli 20% badanej młodzieży twierdzi, że w szkole, do której uczęszczają występuje problem z narkotykami, 80% uczniów jest zdania że nie spotykają się z używkami na terenie placówki w której się uczą. Istnieją istotne różnice w zależności o typu szkoły: 90% uczniów podstawówek oraz 66% gimnazjalistów uważa, że nie ma takiego problemu na terenie ich szkoły.

P. 23. Czy w Twoim środowisku narkotyki są łatwo dostępne?

Tabela 25. Czy w Twoim środowisku narkotyki są łatwo dostępne?

	N	%
tak, bardzo łatwo	9	4,3
raczej tak	31	14,8
raczej nie	54	25,8
nie	110	52,6
b.d.	5	2,4
Ogółem	209	100,0

W odpowiedzi na pytanie o dostępność narkotyków w otaczającym środowisku 20% ankietowanych stwierdziło że są łatwo dostępne, natomiast 80% określa że zdobycie używek nie jest łatwe.

Pytanie 24. Czy kiedykolwiek próbowałeś/łaś narkotyków?

Tabela 26. Czy kiedykolwiek próbowałeś/łaś narkotyków?

	N	%
tak	11	5,3
nie	195	93,3

b.d.	3	1,4
Ogółem	209	100,0

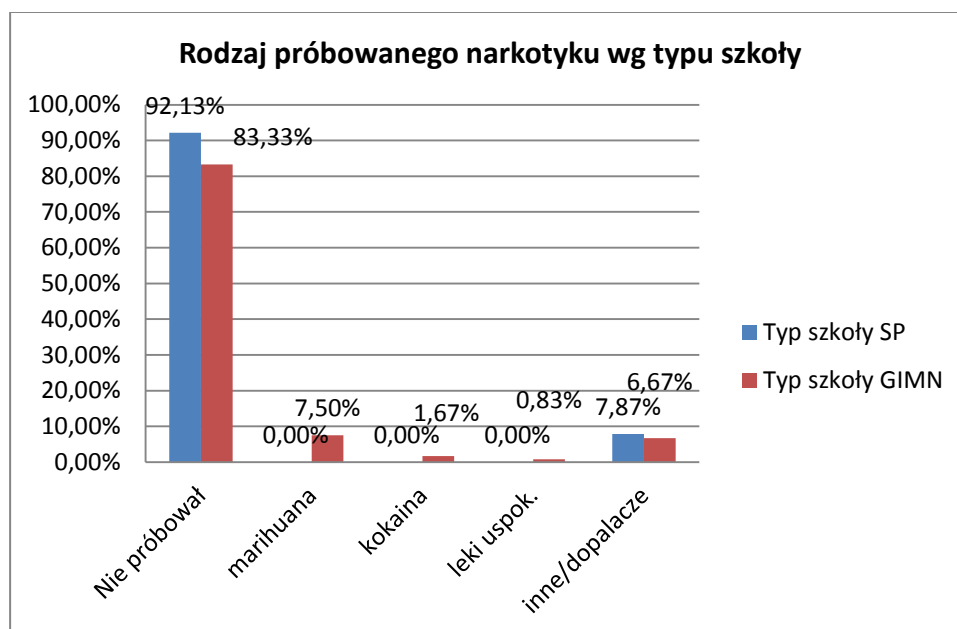
Z powyżej zestawionych danych wynika że 5% badanej młodzieży zażywało narkotyki, 95% stwierdza że nie miało okazji kiedykolwiek próbować używek. Biorąc pod uwagę typ szkoły 3% uczniów szkół podstawowych oraz 9% gimnazjalistów kiedykolwiek w życiu próbowało narkotyku.

Pytanie 25. Jakie to były narkotyki?

Tabela 27. Jakie to były narkotyki?

	N	%
marihuana, haszysz	9	4,3
amfetamina	2	1,0
kokaina	0	0,0
opiaty	0	0,0
leki uspokajające	1	0,5
inne	15	7,2

Procenty nie sumują się do 100 – pytanie wieloodpowiedziowe

Analizując tabele dostrzegamy że 5% uczniów zażywało używki w postaci marihuany, 1 % badanych (2 osoby) miało kontakt z amfetaminą, zdarzyły się również przypadki w skali 1 % ankietyowanych gdzie leki uspokajające służyły jako narkotyki, 10 % badanych używało również innych środków

odurzających, głównie dopalaczy. W zależności od typu szkoły, stwierdzić należy, że uczniowie szkół podstawowych eksperymentowali tylko z dopalaczami, zaś gimnazjaliści głównie z marihuaną i dopalaczami. W szkole podstawowej głównie po dopalacze sięgali chłopcy, w gimnazjum zarówno chłopcy jak i dziewczęta (po równo).

Pytanie 26. Czy kiedykolwiek samodzielnie kupowałeś/łaś narkotyki?

Tabela 28. Czy kiedykolwiek samodzielnie kupowałeś/łaś narkotyki

	N	%
tak	0	0,0
nie	191	91,4
b.d.	18	8,6
Ogółem	209	100,0

Na podstawie powyższego zestawienie dowiadujemy się że ankietowani nigdy samodzielnie nie zakupowali narkotyków.

Pytanie 27. Z jakich powodów sięgaleś/łaś po narkotyki?

Tabela 29. Z jakich powodów sięgaleś/łaś po narkotyki?

powody brania	N	%
z ciekawości	9	4,3
za namową znajomych	5	2,4
bo inni brali	2	1,0
z nudów	0	0,0
by lepiej się uczyć	0	0,0
by zapomnieć o problemach	2	1,0
inne	11	5,3

Procenty nie sumują się do 100 – pytanie wieloodpowiedziowe

Według danych badana młodzież w 5 % kierowała się ciekawością w momencie sięgnięcia po narkotyki, 4% ankietowanych zaznaczyło że stało się to za namową znajomych jak również z powodu odczucia presji pod względem tego że inni również brali narkotyki, 1% zrobił to aby zapomnieć o problemach, 6% badanych kierowało się innymi motywami.

Pytanie 28. Ile razy zdarzyło Ci się sięgać po narkotyki?

Tabela 30. Ile razy sięgał po narkotyki – w ciągu ubiegłego roku

	N	%
wcale	164	78,5
1-2 razy	11	5,3
3-5 razy	1	0,5
powyżej 6 razy	0	0
bierze regularnie	0	0
b.d.	33	15,8
Ogółem	209	100,0

W odpowiedzi na powyższe pytanie uzyskaliśmy dane, w których 80% ankietowanych zaznaczyło że wcale nie sięgnęło po narkotyki w ciągu ubiegłego roku, 5% badanych twierdzi, że zdarzyło się to w zakresie 1-5 razy w ciągu omawianego roku, na odpowiedz nie uzyskaliśmy odzewu od 15% osób.

Tabela 31. Ile razy sięgał po narkotyki – w ciągu ubiegłego miesiąca

	N	%
wcale	170	81,3
1-2 razy	0	0
3-5 razy	0	0
powyżej 6 razy	0	0
bierze regularnie	0	0
b.d.	39	18,7
Ogółem	209	100,0

Analizując tabele widzimy że ankietowani w 80% zgodności deklaruje się że wcale nie sięgnęła po narkotyki w ciągu ubiegłego miesiąca, pozostałe 20% nie udzieliło odpowiedzi na zamieszczone pytanie. W sumie nikt nie przyznał się, że w ciągu miesiąca poprzedzającego badanie używał jakiegokolwiek narkotyku czy dopalacza.

Pytanie 29. Kiedy ostatni raz sięgnąłeś po narkotyki?

Tabela 32. Kiedy ostatni raz sięgnąłeś po narkotyki?

	N	%
w ogóle	197	
wczoraj (dzisiaj)	11	5,3

w ciągu tygodnia	1	0,5
kilka tygodni temu	0	0
kilka miesięcy temu	0	0
ponad rok - do 2 lat	0	0
3 i więcej lat temu	0	0
dawno	0	0
nie pamięta	0	0
b.d.	0	0
Ogółem	209	100,0

Powyższe zestawienie przedstawia dane dotyczące ostatniego sięgnięcia po narkotyk, w 7% badani uważają że zażyli środek w trakcie ostatniego tygodnia. Dane te są sprzeczne z odpowiedziami udzielanymi na poprzednie pytanie. Można przypuszczać, analizując odpowiedzi na wcześniejsze pytania, że wystąpiło tu zafalszowanie wynikające np. z chęci „popisania się” przed ankieterami.

Podsumowanie

Analiza używania narkotyków przez badaną młodzież pozwala na wyciągnięcie następujących wniosków:

1. Najczęściej używanym środkiem psychoaktywnym przez młodzież innym niż alkohol jest nikotyna. Blisko 16% badanych przyznaje się do eksperymentowania z papierosami, owe 16% czyni to częściej niż 1 raz w tygodniu, a 2,4% częściej niż raz dziennie. Są to głównie chłopcy z gimnazjum.
2. Około 5% badanych przyznaje się do zażycia jakiegokolwiek narkotyku. Trzy razy częściej zdarzyło się to uczniom gimnazjum w porównaniu z uczniami szkół podstawowych. Ci ostatni (byli to chłopcy) eksperymentowali z dopalaczami. Wśród gimnazjalistów dominowała marihuana i dopalacze, a płeć „eksperymentatorów” rozkładała się po równo. Dwie osoby sięgnęły po amfetaminę.
3. Nikt z badanych nie przyznał się do sięgnięcia po narkotyk w ciągu miesiąca poprzedzającego badanie. Wnioskować stąd można, że kontakty z narkotykami mają jeszcze charakter przygodnych eksperymentów. Badanie nie ujawniło jakiejś stabilnej grupy uczniów stale eksperymentujących z narkotykami, może to nie dotyczyć tzw. dopalaczy, gdyż wiedza młodzieży na ich temat jest bardzo różnorodna.
4. Zdecydowanie bardziej zagrożona sięganiem po narkotyki jest młodzież gimnazjalna, w przypadku dopalaczy problem rozkłada się równomiernie zarówno w szkołach gimnazjalnych jak i podstawowych. Znaczna część młodzieży (40%) uznaje, że istnieje duża łatwość w dostępie do narkotyków w ich środowisku.

3. Przemoc

Pytanie 34. Czy w swojej szkole czujesz się bezpiecznie?

Tabela 33. Czy w swojej szkole czujesz się bezpiecznie?

	N	%
tak	160	76,6
nie	47	22,5
b.d.	2	1,0
Ogółem	209	100,0

Wyniki powyższego pytania wskazują na to, że ankietowani w 77% nie odczuwają zagrożenia pod względem własnego bezpieczeństwa uczęszczając na codzienne zajęcia, wśród ankietowanych 23 % uczniów odpowiedziało że nie czują się bezpiecznie w środowisku szkolnym.

Pytanie 35. Czy zdarzyło Ci się w ostatnim czasie?

Tabela 34. Zachowania przemocowe ze strony podmiotu

Zachowania przemocowe	N	%
coś zniszczyć specjalnie	9	4,3
grozić komuś bronią	4	1,9
kłamać o innych osobach	30	14,4
zmuszać innych do kupowania...	5	2,4
przezywać, wyśmiewać	63	30,1
bić kogoś	25	12,0
ordynarne odzywki do n-la	22	10,5

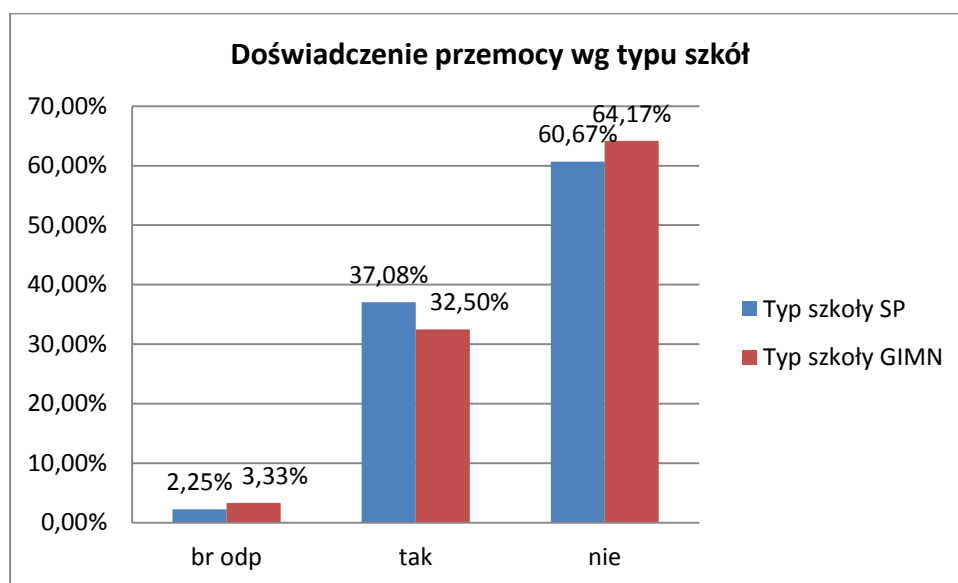
Procenty nie sumują się do 100 – pytanie wieloodpowiedziowe

Ankietowani określają że rozładowanie źródła agresji która w nich narastała w 57% została dokonana poprzez wyzywanie i prześmiewanie innych, 20% badanej młodzieży stosowała agresję fizyczną (byli to chłopcy).

Pytanie 36. Czy doświadczyłeś przemocy ze strony innych uczniów

Tabela 35. Czy doświadczyłeś przemocy ze strony innych uczniów?

	N	%
tak	72	34,4
nie	131	62,7
b.d.	6	2,9
Ogółem	209	100,0

Ankietowani twierdzą w 35% że przemoc którą doświadczyli na sobie pojawiła się ze strony innych uczniów uczęszczających do ich szkoły, 65% uważa że nie odczuło na sobie agresji która mogłaby się pojawić u nich w szkole. Doświadczenie przemocy w szkole deklaruje 37% uczniów podstawówek i 32% gimnazjalistów.

Pytanie 37. Jeśli tak, to w jakiej formie?

Tabela 36. Formy przemocy, jakiej ulegał badany uczeń

Typ przemocy	N	%
fizyczna	38	18,2
psychiczna	65	31,1
materialna	9	4,3

Procenty nie sumują się do 100 – pytanie wieloodpowiedziowe

Tabela mówi o tym że jeśli wystąpiła przemoc pomiędzy badanymi uczniami to w 20% objawiała się ona w postaci fizycznej, 32% ankietowanych klasyfikuje badaną formę w postaci znęcania się

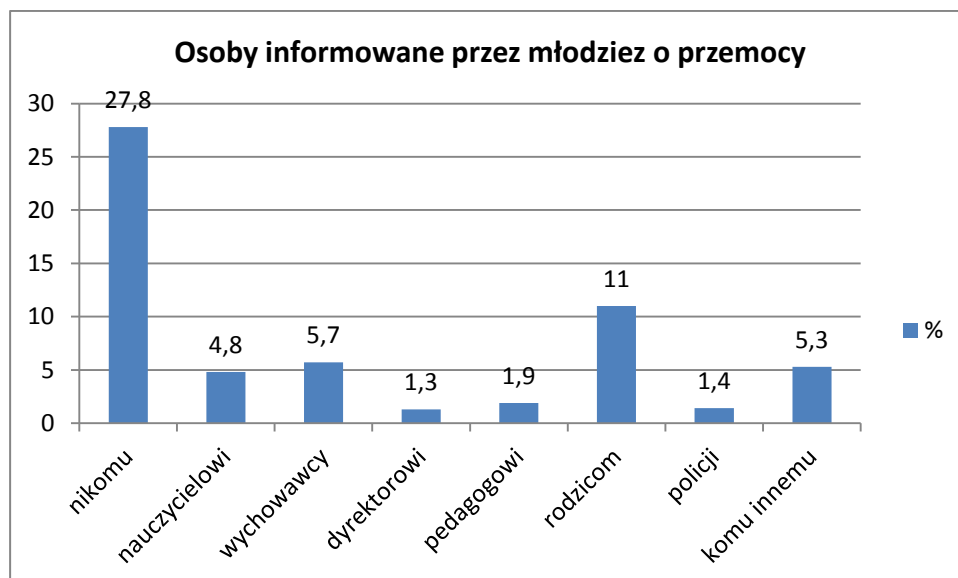
psychicznego, doszło również do przypadków w których 5% badanych uważa, że dochodzi do przemocy materialnej. Występują istotne różnice między płaciami, chłopcy doświadczają ponad czterokrotnie częściej przemocy fizycznej niż dziewczęta, przemocy materialnej trzykrotnie, w przypadku zaś przemocy psychicznej proporcje między płaciami są podobne.

Pytanie 38. Jeśli padłeś ofiarą przemocy w szkole, to czy komuś o tym powiedziałeś/łaś?

Tabela 37. Komu powiedział, że był ofiarą przemocy

komu powiedział	N	%
nikomu	58	27,8
nauczycielowi	10	4,8
wychowawcy	12	5,7
dyrektorowi	3	1,3
pedagogowi	4	1,9
rodzicom	23	11,0
policii	3	1,4
komu innemu	11	5,3

Procenty nie sumują się do 100 – pytanie wieloodpowiedziowe

Powyższe zestawienie określa do kogo zwracają się badani uczniowie jeżeli dochodzi do aktu przemocy: 15% badanych zgłasza zaistniałe sytuacje do grona pedagogicznego w szkole, 11% mówi o tym rodzicom, 30% nie ma potrzeby dzielenia się informacją o zachodzącej przemocy w szkole, 5% badanych mówi o tym osobom z poza szkoły i najbliższej rodziny

Pytanie 39. Czy byłeś w ostatnim czasie świadkiem przemocy?

Tabela 38. Czy byłeś/łaś w ostatnim czasie świadkiem przemocy?

	N	%
tak	90	43,0
nie	117	56,0
b.d.	2	1,0
Ogółem	209	100,0

Na podstawie powyższego zestawienia widzimy że 43% badanych twierdzi, iż była świadkiem przemocy, która niedawno miała miejsce w ich otoczeniu. Wśród ankietowanych 56% nie zaobserwowało tego zjawiska.

40. Jeśli tak, to jak zachowałeś/łaś się w tej sytuacji

Tabela 39. Zachowanie świadka przemocy

zachowanie	N	%
uciekłem/łam	9	4,3
bałem/łam się	8	3,8
udawałem/łam że nie widzę	18	8,6
milczałem/łam	30	14,4
poinformowałem/łam odpowiednie osoby	16	7,7
udzieliłem/łam pomocy ofierze	27	12,9

Procenty nie sumują się do 100 – pytanie wieloodpowiedziowe

Według danych możemy wnioskować że u 32% badanej młodzieży w sytuacji bycia świadkiem przemocy pojawił się strach powodując ucieczkę przed zdarzeniem oraz udawanie że ich to nie dotyczy. Blisko 8% ankietowanych poinformowało właściwe osoby o zdarzeniu, które miało miejsce, 13% stawiło się w obronie i udzieliło pomocy ofiarom zdarzeń.

Pytanie 42. Kto twoim zdaniem powinien przeciwdziałać różnym formatom przemocy?

Tabela 40. Kto powinien przeciwdziałać przemocy

	N	%
rodzice	90	43,1
dyrekcja szkoły	107	51,2
wychowawca	89	42,6

nauczyciele	88	42,1
samorząd uczniowski	29	13,9
komitet rodzicielski	24	11,5
pedagog szkolny	102	48,8
policja	101	48,3
ktoś inny	9	4,3

Procenty nie sumują się do 100 – pytanie wieloodpowiedziowe

Według 74% ankietowanych jednostkami odpowiadającymi za poczucie bezpieczeństwa na terenie placówki do której uczęszczają jest dyrekcja oraz grono pedagogiczne współdziałające z rodzicami oraz policja (48%).

Podsumowanie

Analiza wyników badań dotyczących występowania przemocy rówieśniczej wskazuje na następujące wnioski:

1. Przemoc jest zjawiskiem obecnym zarówno w szkołach podstawowych (ostatnie klasy) jak i gimnazjalnych, a jej nasilenie jest podobne. Około 34% młodzieży doświadczało jakichś form przemocy ze strony swoich rówieśników.
2. Występują istotne różnice między płciami, jeśli chodzi o formy przemocy. Chłopcy doświadczają ponad czterokrotnie częściej przemocy fizycznej niż dziewczęta, przemocy materialnej trzykrotnie, w przypadku zaś przemocy psychicznej proporcje są podobne.
3. W sytuacji przemocy ofiary najczęściej nikogo nie informują o zdarzeniu, 15% informuje kogoś z grona pedagogicznego, 11% rodziców, a 7% inne osoby. Świadkowie przemocy w połowie przypadków w jakiś sposób interweniują, informując innych lub udzielając pomocy ofierze.
4. Młodzież uważa, że problemem przemocy winni się zająć głównie dorośli (nauczyciele, rodzice, policja), na samorząd uczniowski wskazało tylko 14% badanych. Wśród młodzieży dominują bierne postawy wobec przemocy („nie wolno mówić o przemocy dorosłym, bo jest się donosicielem, „frajerem”) ale jednocześnie młodzi ludzie mają oczekiwania, że to dorośli rozwiążą ten problem.

4. Ocena zajęć i programów profilaktycznych

Pytanie 1. Czy uczestniczyłeś/aś w jakichkolwiek zajęciach, warsztatach czy programach profilaktycznych?

Tabela 41. Uczestniczenie w programie profilaktycznym

	N	%
brak odpowiedzi	1	,5
tak	160	76,6
nie	48	23,0
Ogółem	209	100,0

77% badanej młodzieży brała już udział w zajęciach profilaktycznych, według tabeli w warsztatach nie uczestniczyło 23% ankietowanych.

Pytanie 2. Czy program, w którym uczestniczyłeś był:

Tabela 42. Którym ten program był z kolei

	N	%
brak odpowiedzi	33	15,8
pierwszym	50	23,9
drugim	26	12,4
kolejnym	100	47,8
Ogółem	209	100,0

Biorąc pod uwagę zamieszczone dane program w którym uczestniczyli ankietowani w 35% był dla nich pierwszym lub drugim programem. Ponad 60% badanych uczestniczyło już w kolejnym programie.

.Pytanie 4. Jak długo trwał ten program?

Tabela 43. Jak długi program

	N	%
brak odpowiedzi	30	14,4
jedno spotkanie	94	45,0
cykl 2-3 spotkań	47	22,5
powyżej 4 spotkań	38	18,2
Ogółem	209	100,0

W odpowiedzi na ankietowe pytanie 45% badanych uczniów uczestniczyło w jednodniowych warsztatach profilaktycznych, 40% ankietowanych uczęszczało na cykl zajęć, który trwał powyżej czterech.

Pytanie 6. Zajęcia prowadzone były w sposób:

Tabela 44. Sposób prowadzenia zajęć

	N	%
brak odpowiedzi	25	12,0
bardzo interesujący	72	34,4
dość interesujący	70	33,5
mało interesujący	31	14,8
nieinteresujący	11	5,3
Ogółem	209	100,0

Sposób prowadzenia zajęć został oceniony przez uczniów w 68% za interesujący, widzimy również że 20% badanych uznało program za mało interesujący, a 12 % nie udzieliło odpowiedzi na pytanie.

Pytanie 7. Czy przekazywane treści były dla Ciebie zrozumiałe i jasne?

Tabela 45. Stopień klarowności przekazu

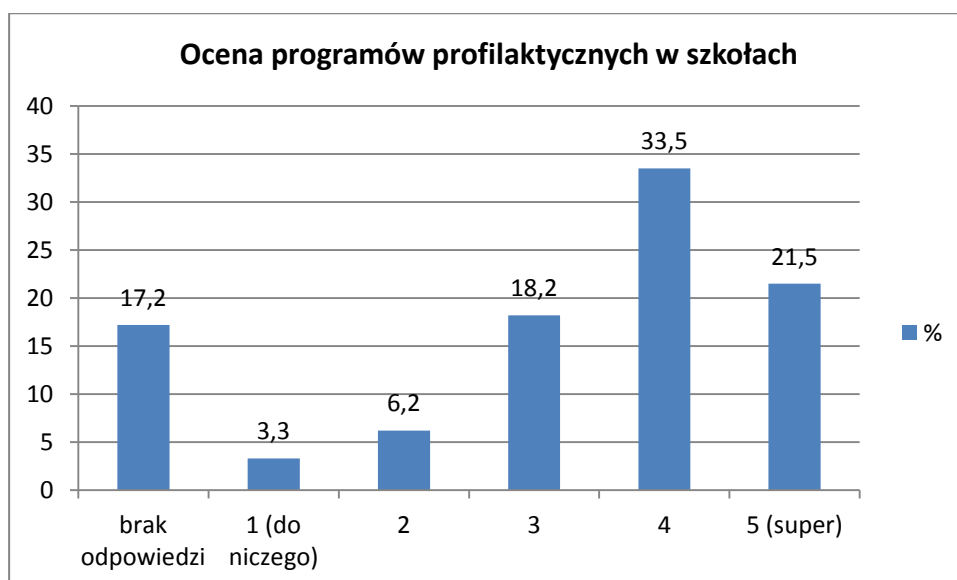
	N	%
brak odpowiedzi	25	12,0
zdecydowanie tak	88	42,1
tak, raczej wszystko rozumiałem	75	35,9
często można było się pogubić	15	7,2
większość rzeczy było dla mnie niejasnych	0	0
nie słuchałem	6	2,9
Ogółem	209	100,0

Przekaz skierowany do młodzieży został w oceniony przez 78% uczniów za jasny i klarowny Według danych dowiadujemy się również że dla 10% osób przekaz był niejasny, lub nie przykuwał ich szczególnej uwagi, w ankiecie 12% nie udzieliło żadnej odpowiedzi.

Pytanie 14. Podsumowując: jak oceniasz program?

Tabela 46. Ocena końcowa

	N	%
brak odpowiedzi	36	17,2
1 (do niczego)	7	3,3
2	13	6,2
3	38	18,2
4	70	33,5
5 (super)	45	21,5
Ogółem	209	100,0

Według przeprowadzonych badań dla 10% osób warsztaty nie były potrzebne, 20% uważa że dowiedziało się w nich czegoś nowego, natomiast 55% ocenia, że program poruszył treści istotnie wzbogacające ich rozumowanie, 15% badanych nie udzieliło odpowiedzi na zakreślone pytanie. Ogólna ocena programów jest więc wysoce pozytywna.

Podsumowanie

Analiza oceny przez młodzież programów profilaktycznych wskazuje na następujące wnioski:

1. Ogólna ocena przez młodzież programów profilaktycznych w szkołach jest wysoka: 55% określiło je jako bardzo dobre. Najniższe oceny otrzymało tylko 10% realizowanych programów.
2. Blisko 60% programów miało charakter ciągły (składało się z kilku spotkań), niemniej reszta to jedno spotkanie profilaktyczne. Około 70-80% młodzieży opisało programy w których

uczestniczyło jako interesujące, a przekazywane w nich treści były jasne, i zrozumiałe. Również dla 70% badanych programy wносиły coś nowego, a poruszane treści były ważne.

OGÓLNE PODSUMOWANIE PRZEPROWADZONYCH BADAŃ

Badania przeprowadzone zostały w 218 osobowej grupie młodzieży z ostatnich klas szkół podstawowych oraz z gimnazjów z terenu gminy Masłów. Dotyczyły one występowania zagrożeń związanych z używaniem alkoholu, paleniem papierosów oraz używaniem narkotyków i innych środków psychoaktywnych.

Podsumowując przeprowadzone analizy ankiet dotyczących używania alkoholu, można wyciągnąć następujące wnioski:

1. Ponad połowa badanej młodzieży miała już kontakt z alkoholem, przy czym było to 65% gimnazjalistów i % uczniów podstawówek. Dane te odpowiadają średnim z badań ogólnopolskich.
2. Wiek inicjacji alkoholowej najczęściej obejmuje lata 12-13 ale obniża się on w przypadku obecnych uczniów szkół podstawowych (11-12 lat). Młodzież ze szkół podstawowych przejawia wyraźne tendencje do wcześniejszego sięgania po alkohol niż gimnazjaliści.
3. Wśród badanej młodzieży występuje 10% grupa wysoce zagrożona uzależnieniem. Są to głównie uczniowie gimnazjum i chłopcy. Połowa z nich pije częściej niż raz w tygodniu upijając się, pija również na terenie szkoły lub przychodzą do szkoły po alkoholu.
4. Podstawowe motywy sięgania po alkohol wiążą się z naśladowaniem rówieśników, chęcią zapomnienia o problemach, czy łatwiejszym nawiązywaniem kontaktów. Młodzież pije głównie w domu u znajomych oraz na dyskotecę.
5. Wśród najbliższej rodziny 10% rodziców (głównie ojcowie) mają problemy z nadużywaniem alkoholu. W najbliższym otoczeniu (sąsiedzi) wg badanych nadużywa alkoholu około 14% dorosłych i 14% rówieśników.

Analiza używania narkotyków przez badaną młodzież pozwala na wyciągnięcie następujących wniosków:

1. Najczęściej używanym środkiem psychoaktywnym przez młodzież innym niż alkohol jest nikotyna. Blisko 16% badanych przyznaje się do eksperymentowania z papierosami, owe 16% czyni to częściej niż 1 raz w tygodniu, a 2,4% częściej niż raz dziennie. Są to głównie chłopcy z gimnazjum.
2. Około 5% badanych przyznaje się do zażycia jakiegokolwiek narkotyku. Trzy razy częściej zdarzyło się to uczniom gimnazjum w porównaniu z uczniami szkół podstawowych. Ci ostatni (byli to chłopcy) eksperymentowali z dopalaczami. Wśród gimnazjalistów dominowała marihuana i dopalacze, a płeć „eksperymentatorów” rozkładała się po równo. Dwie osoby sięgnęły po amfetaminę.

3. Nikt z badanych nie przyznał się do sięgnięcia po narkotyki w ciągu miesiąca poprzedzającego badanie. Wnioskować stąd można, że kontakty z narkotykami mają jeszcze charakter przygodnych eksperymentów. Badanie nie ujawniło jakiejś stabilnej grupy uczniów stale eksperymentujących z narkotykami, może to nie dotyczyć tzw. dopalaczy, gdyż wiedza młodzieży na ich temat jest bardzo różnorodna.
4. Zdecydowanie bardziej zagrożona sięganiem po narkotyki jest młodzież gimnazjalna, w przypadku dopalaczy problem rozkłada się równomiernie zarówno w szkołach gimnazjalnych jak i podstawowych. Znaczna część młodzieży (40%) uznaje, że istnieje duża łatwość w dostępie do narkotyków w ich środowisku.

Analiza wyników badań dotyczących występowania przemocy rówieśniczej wskazuje na następujące wnioski:

1. Przemoc jest zjawiskiem obecnym zarówno w szkołach podstawowych (ostatnie klasy) jak i gimnazjalnych, a jej nasilenie jest podobne. Około 34% młodzieży doświadczało jakichś form przemocy ze strony swoich rówieśników.
2. Występują istotne różnice między płciami, jeśli chodzi o formy przemocy. Chłopcy doświadczają ponad czterokrotnie częściej przemocy fizycznej niż dziewczęta, przemocy materialnej trzykrotnie, w przypadku zaś przemocy psychicznej proporcje są podobne.
3. W sytuacji przemocy ofiary najczęściej nikogo nie informują o zdarzeniu, 15% informuje kogoś z grona pedagogicznego, 11% rodziców, a 7% inne osoby. Świadkowie przemocy w połowie przypadków w jakiś sposób interweniują, informując innych lub udzielając pomocy ofierze.
4. Młodzież uważa, że problemem przemocy winni się zająć głównie dorośli (nauczyciele, rodzice, policja), na samorząd uczniowski wskazało tylko 14% badanych. Wśród młodzieży dominują bierne postawy wobec przemocy („nie wolno mówić o przemocy dorosłym, bo jest się donosicielem, „frajerem”) ale jednocześnie młodzi ludzie mają oczekiwania, że to dorośli rozwiążą ten problem.

Analiza oceny przez młodzież programów profilaktycznych wskazuje na następujące wnioski:

1. Ogólna ocena przez młodzież programów profilaktycznych w szkołach jest wysoka: 55% określiło je jako bardzo dobre. Najniższe oceny otrzymało tylko 10% realizowanych programów.
2. Blisko 60% programów miało charakter ciągły (składało się z kilku spotkań), niemniej reszta to jedno spotkanie profilaktyczne. Około 70-80% młodzieży opisało programy w których uczestniczyło jako interesujące, a przekazywane w nich treści były jasne, i zrozumiałe. Również dla 70% badanych programy wносиły coś nowego, a poruszane treści były ważne.

V. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI PROFILAKTYCZNEJ W GMINIE

W Gminie Masłów funkcjonuje **Punkt Konsultacyjny** ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Klienci GKRPA kierowani są (po odpowiednim zmotywowaniu) do przychodni terapii uzależnień w Kielcach. Gmina Masłów jest zbyt mała aby mogła utworzyć samodzielną przychodnię. Obecnie jednak dostępność do leczenia i pomocy jest zapewniona, dzięki kieleckim ośrodkom i funkcjonowaniu punktu interwencyjnego

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2013 roku przyjęła 13 wniosków i wszczęła stosowne postępowanie administracyjne dotyczące objęcia zgłoszonych osób nakazem leczenia. Porównując lata 2011 – 2013 zauważyć należy dużą zmienność ilości składanych wniosków. Corocznie około połowy rozpatrywanych spraw dotyczących leczenia przymusowego kierowanych jest do sądu. W ostatnim analizowanym roku nastąpił jednak znaczny wzrost wniosków kierowanych do sądu.

Tab. 47. Liczba wniosków dot. przymusu leczenia w poszczególnych latach.

Lp.	Zadania	2011	2012	2013
1.	Nowe wnioski	26	34	13
	Ilość wezwań na komisję	102	71	70
	Ilość skierowań na badania do biegłych	13	8	13
	Ilość wniosków skierowanych do sądu	15	15	22

Pomoc dla osób uzależnionych

W ramach zwiększania pomocy dla osób uzależnionych Komisja podejmuje następujące działania o stałym charakterze:

- 1) Komisja stale współpracuje z Ośrodkami Konsultacji i Rehabilitacji Uzależnień, Sądem Rodzinnym w Kielcach, Szpitalem w Morawicy, Grupą AA, psychologiem oraz parafiami na terenie Gminy Masłów w celu motywowania osób uzależnionych, do podjęcia lub kontynuowania leczenia,
- 2) Grupa AA „LUBRZANKA” wspierana jest przez Gminną Komisję ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii w Masłowie. W cotygodniowych mityngach udział bierze ok. 20 osób uzależnionych od alkoholu, a licząc wszystkich członków grupy AA „Lubrzanka” jest to grupa ok. 50

osób. Grupa AA bierze udział w comiesięcznych zjazdach w Oddziale XII Terapii Uzależnienia od Alkoholu w Szpitalu w Morawicy. W ramach profilaktyki grupa AA przygotowała Drogę Krzyżową, która przedstawiana jest w 6 parafiach. Uczestnicy AA „Lubrzanka” organizują Śniadania Wielkanocne oraz Wigilię. Spotkania te są otwarte i uczestniczą w nich rodziny osób uzależnionych, księża oraz zaproszeni goście.

- 3) Pomoc w organizacji wyjazdów profilaktycznych i służących zdrowieniu dla uczestników ruchu AA.

Pomoc dla rodzin osób uzależnionych

- 1) Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego – cotygodniowe dyżury psychoterapeuty uzależnień, z których korzystają nie tylko osoby uzależnione ale i współuzależnione,
- 2) Stały kontakt z członkami Komisji, a zwłaszcza z Przewodniczącym dla członków rodzin z problemem alkoholowym,
- 3) Spotkania informacyjne w zakresie pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom w sołectwach Gminy Masłów,
- 4) Organizacja letniego wypoczynku dla dzieci,
- 5) Współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Współpraca ta ma charakter stały i przynosi bardzo dobre rezultaty. W 2014 roku w ramach projektu realizowanego przez Powiatowe centrum Pomocy Rodzinie działalność ZI była superwizowana przez zewnętrznego superwizora z Kielc.

Organizacja wypoczynku dla dzieci

GKRPA intensywnie wspiera zajęcia profilaktyczne prowadzone w szkołach oraz wypoczynek letni czy ferie zimowe dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych. Przykładowo, w 2013 roku z wypoczynku letniego skorzystało 100 dzieci. Wypoczywały one w Ustce oraz Niedzicy.

Profilaktyka w szkołach i świetlicach

Na terenie gminy działa wiele osób stosownie przeszkolonych, które prowadzą programy profilaktyczne. Najczęściej prowadzonym programem wspieranym finansowo przez gminę jest program „Spójrz inaczej” oraz zajęcia socjoterapeutyczne i zajęcia przeciwdziałające narkomanii. Zajęciami tymi objęto w pierwszej połowie 2013 r. 602 dzieci (ilość godzin zajęć wyniosła 981). Łącznie 31 nauczycieli realizowało wymienione wyżej programy profilaktyczne. Gmina wspierała również zajęcia prowadzone w 5 świetlicach wiejskich (Barcza, Masłów II, Ciekoty, Mąchocice Kapitulne, Wiśniówka). Prócz

finansowania zajęć gmina dokonała zakupu pomocy dydaktycznych i sprzętu sportowego do świetlic środowiskowych.

Profilaktyka środowiskowa

Profilaktyka środowiskowa kierowana jest do ogółu społeczności: rodzin, dorosłych, dzieci. W 2013 roku obejmowała ona:

- 1) zakup nagród w turnieju strażackim,
- 2) współorganizację pikniku profilaktycznego i warsztatów teatralnych dla gimnazjalistów,
- 3) współorganizacja Świątokrzyńskiej Nocy Profilaktyki
- 4) organizacja „Tygodnia dla zdrowia”
- 5) organizacja warsztatów szkoleniowych dla 16 nauczycieli „Jak radzić sobie z agresją i przemocą w szkole”,
- 6) druk kalendarza profilaktycznego,

Jak widać, działania w zakresie profilaktyki środowiskowej są różnorodne i kierowane do znacznej grupy odbiorców.

Co roku prowadzone były na terenie gminy **kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych** w zakresie przestrzegania prawa odnośnie reklamy i sprzedaży alkoholu.

VI PODSUMOWANIE

GKRPA prowadzi swoją działalność zgodnie z obowiązującymi przepisami, w jej skład wchodzi odpowiednio przygotowane i przeszkolone osoby. Co roku Komisja przygotowuje projekt Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i przedkłada go Wójtowi. Corocznie również składa sprawozdanie ze swojej działalności. Zlecona w 2014 r. przez Komisję diagnoza problemów wynikających z nadużywania alkoholu oraz innych z nimi powiązanych pozwoliła na wyciągnięcie następujących spostrzeżeń:

1. Badania epidemiologiczne prowadzone na terenie Polski pozwalają ekstrapolować wyniki na mieszkańców gminy. Stąd stwierdzić można, że na terenie gminy (10500 mieszkańców) występuje:
 - około **200 - 250 osób uzależnionych od alkoholu** (2-3% populacji z ponad 8300 osób dorosłych) ,
 - około **600 - 800 osób nadużywających alkoholu i pijących szkodliwie** (7-12% populacji dorosłych)

- również około **600 - 800 osób współuzależnionych** żyjących z osobą uzależnioną lub nadużywającą alkoholu (9% populacji dorosłych),
 - około **600 – 800 dzieci** żyje w rodzinach gdzie występuje problem alkoholowy.
2. Podstawowym zagrożeniem wśród badanej młodzieży spośród wszystkich środków psychoaktywnych jest używanie alkoholu. Na przestrzeni ostatnich 3 lat nastąpiło obniżenie wieku inicjacji alkoholowej z 12-13 lat do 11-12 lat. Ponad połowa badanej młodzieży miała już kontakt z alkoholem, wśród gimnazjalistów odsetek ten wynosi 65%. Wyniki te mieszczą się w średniej krajowej.
 3. W gminie istnieje wśród uczącej się młodzieży szkół podstawowych i gimnazjalnych około 10% grupa wysokiego ryzyka związanego z używaniem alkoholu. Najbardziej zagrożona w tym zakresie jest młodzież gimnazjalna. W rodzinach badanych u 10% rodziców występuje znaczący problem alkoholowy. Uzależnionymi osobami są głównie ojcowie (9%).
 4. Wśród młodzieży gimnazjalnej 5% ankietowanych miało kontakt z narkotykami. Trzy razy częściej eksperymentowanie z narkotykami dotyczy gimnazjalistów w porównaniu z uczniami szkół podstawowych. Ci ostatni sporadycznie sięgali po dopalacze, gimnazjaliści zaś po marihuanę. Nie ujawniono żadnej stabilnej czyli stale biorącej narkotyki grupy uczniów. Niemniej nie można bagatelizować tego problemu, bowiem znaczna część uczniów uważa, że dostępność do narkotyków jest łatwa.
 5. Zjawiska przemocowe są obecne zarówno w szkołach podstawowych jak i gimnazjalnych. Zdecydowana większość uczniów czuje się jednak w szkole bezpiecznie. Niemniej około 30% młodzieży doświadczyło jakichś form przemocy rówieśniczej. Wśród chłopców była to głównie przemoc fizyczna i materialna, wśród dziewcząt psychiczna. Młodzież ma wyraźne opory w zgłaszaniu tego zjawiska dorosłym, choć od nich oczekuje rozwiązania tego problemu.
 6. Uzyskane dane diagnostyczne sugerują, że podejmowane działania profilaktyczne choć przynoszą dobre rezultaty, nie zabezpieczają jednak w pełni przez wzrostem zagrożeń. Niepokojący jest pojawienie się eksperymentowania z narkotykami wśród gimnazjalistów oraz sięgania po dopalacze wśród uczniów szkół podstawowych.
 7. Wzrasta skuteczność oddziaływań w stosunku do osób uzależnionych od alkoholu. Większość wniosków dotyczących przymusu leczenia odwykowego znajduje swe dobre rozwiązanie w oparciu o interwencje komisji. Niemniej połowa z nich trafia do sądu, jest to wskaźnikiem podobny do innych gmin.

8. Współpraca Komisji z Policją i Zespołem Interdyscyplinarnym w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej przynosi dobre wyniki. Superwizja pracy Zespołu Interdyscyplinarnego przyniosła dobre oceny jego funkcjonowania.
9. W badanych szkołach systematycznie i powszechnie realizowane są programy profilaktyczne. To co warto odnotować, to długość trwania tych programów. Jest więcej zajęć cyklicznych obejmujących więcej niż 4 spotkania niż zajęć jednospotkaniowych. Zajęcia przez młodzież oceniane są wysoko, uznawane są za atrakcyjne, zrozumiałe i ciekawe. Warto się zastanowić nad rozszerzeniem oferty profilaktycznej w szkołach.
10. W gminie Masłów 10% młodzieży mieszka z uzależnionym rodzicem. Ma ona dostęp do świetlic środowiskowych, organizowany jest dla nich letni wypoczynek, niemniej warto zastanowić się nad poszerzeniem oferty pomocowej dla tej grupy.
11. Konieczne jest dalsze poszerzanie odpowiednio przygotowanej kadry do prowadzenia profilaktyki (szczególnie selektywnej), interwencji, pomocy psycho-pedagogicznej oraz psychoterapii.

Literatura

- Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Masłów ba lata 2009-2015. (mps)
- Gminny Program profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2012. Masłów, (mps)
- Gminny Program profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2013. Masłów. (mps)
- Moskalewicz J., Kiejna A., Wojtyniak B. (2012). Kondycja psychiczna mieszkańców Polski. Raport z badań „Epidemiologia zaburzeń psychiatrycznych i dostęp do psychiatrycznej opieki zdrowotnej – EZOP Polska”. Warszawa: IPIŃ.
- Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2012 dla gminy Masłów. (mps).
- Raport z przeprowadzonych badań ilościowych oraz jakościowych: „Używanie i postawy wobec środków psychoaktywnych, badanie świadomości młodzieży na temat zagrożeń związanych z HIV/AIDS oraz problematyki przemocy na terenie województwa świętokrzyskiego”. Kielce 2010. www.institut-ipc.pl
- Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Masłowie za rok 2012 (mps)
- Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Masłowie za rok 2013 (mps)
- http://kielce.stat.gov.pl/vademecum/vademecum_swietokrzyskie/portrety_gmin/powiat_kielecki/masl_ow.pdf (dane statystyczne dot. Gminy Masłów publikowane przez Urząd Statystyczny w Kielcach).